

Dosarul nr. 3ra-535/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – I. Secrieru

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – I. Muruianu, E. Palanciuc, V. Clima

ÎNCHEIERE

19 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, reprezentată de avocatul Vitalie Zama,

în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la accesul la informație,

împotriva deciziei din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul depus de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” împotriva hotărârii din 26 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care s-a admis parțial acțiunea depusă de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”,

constată:

La 26 noiembrie 2018, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la accesul la informație.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 09 octombrie 2018, s-a adresat Serviciului Fiscal de Stat cu cerere privind furnizarea informațiilor de interes public:

- lista nominală a persoanelor fizice, cetățeni ai Republicii Moldova, care au declarat voluntar bunurile în perioada 17 august 2018 – 10 octombrie 2018, conform reglementărilor prevăzute de Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală nr. 180 din 26 iulie 2018;

- care este valoarea bunurilor declarate voluntar de persoanele fizice, cetățeni ai Republicii Moldova, în perioada 17 august 2018 – 10 octombrie 2018, conform Legii privind declararea voluntară și stimularea fiscală nr. 180 din 26 iulie 2018;

- care este suma totală a taxei de declarare voluntară a bunurilor, încasată la bugetul de stat ca urmare a declarării voluntare a bunurilor în perioada 17 august 2018 – 10 octombrie 2018, conform Legii privind declararea voluntară și stimularea fiscală nr. 180 din 26 iulie 2018;

- lista nominală a contribuabililor care au beneficiat de stimulări fiscale, în perioada 17 august 2018 – 10 octombrie 2018, conform Legii privind declararea voluntară și stimularea fiscală nr. 180 din 26 iulie 2018.

Reclamanta a menționat că, la 26 octombrie 2018, a recepționat răspunsul Serviciului Fiscal de Stat, prin care s-a refuzat furnizarea informațiilor solicitate prin cererea din 09 octombrie 2018, din motiv că prin prisma art. 16 alin. (9) din Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală nr. 180 din 26 iulie 2018, prin derogare de la prevederile art. 131 din Codul fiscal, informațiile aferente executării prezentei legi se vor prezenta doar la solicitarea Autorității Naționale de Integritate, a Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și a subiectului declarării voluntare.

În opinia Asociației Obștești „Juriștii pentru Drepturile Omului” refuzul Serviciului Fiscal de Stat de a furniza informațiile solicitate contravine prevederilor art. 11 și 21 din Legea privind accesul la informație.

Reclamanta Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a solicitat prin cererea de chemare în judecată constatarea încălcării de către Serviciul Fiscal de Stat a dreptului său de acces la informația solicitată prin cererea nr. 29/2018 din 09 octombrie 2018 și obligarea Serviciului Fiscal de Stat să furnizeze informația solicitată prin aceasta, și anume:

- lista nominală a persoanelor fizice, cetățeni ai Republicii Moldova, care au declarat voluntar bunurile în perioada 17 august 2018 – 10 octombrie 2018, conform reglementărilor prevăzute de Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală nr. 180 din 26 iulie 2018;

- care este valoarea bunurilor declarate voluntar de persoanele fizice, cetățeni ai Republicii Moldova, în perioada 17 august 2018 – 10 octombrie 2018, conform Legii privind declararea voluntară și stimularea fiscală nr. 180 din 26 iulie 2018;

- care este suma totală a taxei de declarare voluntară a bunurilor, încasată la bugetul de stat ca urmare a declarării voluntare a bunurilor în perioada 17 august 2018 – 10 octombrie 2018, conform Legii privind declararea voluntară și stimularea fiscală nr. 180 din 26 iulie 2018;

- lista nominală a contribuabililor care au beneficiat de stimulări fiscale, în perioada 17 august 2018 – 10 octombrie 2018, conform Legii privind declararea voluntară și stimularea fiscală nr. 180 din 26 iulie 2018.

În cadrul judecării cauzei a fost ridicată excepție de neconstituționalitate a articolului 16 alin. (9) din Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală nr. 180 din 26 iulie 2018.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 12 decembrie 2019 s-a declarat neconstituțional articolul 16 alin. (9) din Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală nr. 180 din 26 iulie 2018.

Totodată, Curtea Constituțională a hotărât că, la examinarea cauzelor privind accesul la informație referitoare la executarea Legii privind declararea voluntară și stimularea fiscală nr. 180 din 26 iulie 2018, Serviciul Fiscal de Stat și, după caz, instanțele judecătorești vor pune în balanță drepturile concurente, dacă va fi necesar, având în vedere următoarele criterii:

(a) contribuția informației solicitate la o dezbatere de interes public;

(b) gradul de notorietate a persoanei/persoanelor afectate de informația solicitată;

(c) conținutul, forma și consecințele publicării informației;

(d) alte criterii relevante pentru cazul pe care îl examinează.

Curtea Constituțională a conchis *inter alia* că

„...47. Esența acestui caz din fața Curții constă în exercițiul a două drepturi fundamentale concurente: dreptul „cânilor de pază” ai societății democratice de acces la informații de interes public și dreptul subiecților declarării voluntare la respectarea vieții lor private.

48. Ambele drepturi sunt protejate de Constituție, prin articolul 34 și, respectiv, prin articolul 28. Niciunul dintre aceste drepturi nu este absolut. Fiecare poate fi supus restricțiilor, inter alia, pentru protecția drepturilor altor persoane, după cum prevede articolul 54 alin. (2) din Constituție. Mai mult, Constituția Republicii Moldova nu stabilește o ierarhie a priori între aceste drepturi. Ca o chestiune de principiu, ele merită un respect egal (a se vedea, *mutatis mutandis*, Von Hannover v. Germania (nr. 2) [MC], 7 februarie 2012, § 106). Prin urmare, ele trebuie puse în balanță de o manieră care le recunoaște importanța într-o societate bazată pe pluralism, pe toleranță și pe spiritul deschis, așa cum trebuie să fie societatea din Republica Moldova.

49. Activitatea economică a subiecților declarării fiscale, care au dobândit bunuri fără a le declara la data prescrisă de lege, nu poate fi considerată o chestiune strict privată și nu poate fi exclusă din sfera interesului public, la modul abstract. De asemenea, nu poate exista o concluzie unică privind afectarea dreptului la respectarea vieții private prin dezvăluirea numelor unor subiecte ale declarării voluntare. Există, însă, concluzii care depind de circumstanțele fiecărui caz concret, iar la aceste concluzii pot ajunge, pe de o parte, funcționarii responsabili din cadrul autorităților publice, cărora li se solicită accesul la aceste informații, iar pe de altă parte, judecătorii de drept comun, în eventualitatea în care sunt sesizați.

50. Carențele constituționale ale prevederilor contestate constau, în primul rând, în lipsa unei proceduri și a unor criterii directe clare de acordare a accesului la informațiile privind subiectele declarării voluntare de către funcționarii Serviciului Fiscal de Stat. În al doilea rând, ele constau în imposibilitatea legală a judecătorilor de drept comun, care se confruntă cu cazuri concrete în care sunt contestate refuzuri ale Serviciului Fiscal de Stat de acordare a accesului la informații de acest gen, de a pune în balanță și de a pondera cele două drepturi concurente, care merită, în general, un respect egal, în funcție de circumstanțele factuale și juridice ale fiecărui caz.

51. În consecință, Curtea reține caracterul neconstituțional al articolului 16 alin. (9) din Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală, pentru că acesta stabilește o ierarhie între cele două drepturi care nu este permisă de Constituție (într-o interpretare care are în vedere jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului). Prevederea contestată nu permite existența unei relații rezonabile de proporționalitate între valorile concurente, nu asigură un just echilibru între dreptul de acces la informație și protecția vieții private și, prin urmare, restricția nu este necesară într-o societate democratică. Astfel, Curtea a constatat că norma cuprinsă în articolul 16 alin. (9) din Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală instituie restricții excesive cu privire la informația aflată în posesia Serviciului Fiscal de Stat.

52. Curtea va enunța un set de criterii care pot fi utilizate la punerea în balanță a dreptului de acces la informații de interes public cu dreptul la

respectarea vieții private. Aceste criterii nu sunt exhaustive, ele constituind doar un punct de pornire.

53. Criteriile de punere în balanță constituie rezultatul jurisprudențial al Curții Europene a Drepturilor Omului, ele evidențiindu-se în multitudinea de cazuri care implică ciocniri ale drepturilor menționate și sunt următoarele: contribuția la o dezbatere de interes public; gradul de notorietate a persoanei/persoanelor afectate și subiectele informației solicitate; conținutul, forma și consecințele publicării.

54. Deși criteriul contribuției la o dezbatere de interes public se regăsește și în analiza incidenței dreptului de acces la informații (la etapa care studiază „rolul reclamantului”), acesta se manifestă în mod diferit la etapa punerii în balanță. Dacă la etapa stabilirii incidenței dreptului se evaluează, în general, calitatea unui solicitant de informații de „câine de pază” al societății democratice, la etapa punerii în balanță trebuie desfășurată o analiză concretă a informației care va fi publicată. Atunci când a stabilit dacă o publicație care dezvăluie elemente ale vieții private a vizat și o chestiune de interes public, Curtea Europeană a avut în vedere importanța chestiunii pentru public și natura informației dezvăluite, cu alte cuvinte, contribuția la o dezbatere de interes public (Couderc și Hachette Filipacchi Associés v. Franța, 10 noiembrie 2015, § 98; și Von Hannover v. Germania (no. 2) [MC], 7 februarie 2012, § 109). Nu se poate considera că publicarea ce urmărește doar satisfacerea curiozității unui anumit segment al publicului cu privire la detalii din viața privată a unei persoane contribuie la o dezbatere de interes public (a se vedea Von Hannover v. Germania, 24 iunie 2004, § 65; MGN Limited v. Regatul Unit, 18 ianuarie 2011, § 143; Alkaya v. Turcia, 9 octombrie 2012, §35). Pentru a se stabili dacă publicarea unui material care vizează viața privată a unei persoane nu urmărește doar să satisfacă curiozitatea unui anumit public, ci se referă și la un subiect de importanță generală, este necesar să se evalueze publicarea ca întreg și să se analizeze contextul în care apare (a se vedea Couderc și Hachette Filipacchi Associés v. Franța [MC], 10 noiembrie 2015, § 102; TønsbergsBlad A.S. și Haukom v. Norvegia, 1 martie 2007, § 87; BjörkEiðsdóttir v. Islanda, 10 iulie 2012, § 67).

55. Interesul public este legat, de obicei, de chestiuni care afectează publicul într-o asemenea măsură încât ar putea fi interesat în mod legitim de acestea, care îi atrag atenția sau care îl vizează într-un grad semnificativ, în special dacă afectează bunăstarea cetățenilor sau viața comunității. Este, de asemenea, cazul chestiunilor apte să dea naștere unor controverse considerabile, care vizează o problemă socială importantă sau care implică o problemă cu privire la care publicul va avea un interes de a fi informat. Interesul public nu poate fi redus la setea publicului de informație despre viața privată a altora sau la dorința auditoriului de informații „picante” sau de știri de senzație. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că dreptul de acces la informații este un instrument important pentru cuantificarea abuzurilor, greșelilor de administrare, corupției și pentru punerea în aplicare a drepturilor fundamentale ale omului. Curtea a atribuit dreptului la informație un caracter de resursă națională. Informațiile deținute de către autoritățile și instituțiile publice nu sunt colectate sau create pentru beneficiul acestor entități, ci pentru beneficiul public (a se vedea HCC nr. 19 din 22 iunie 2015, §§ 71, 73; HCC nr. 16 din 18 mai 2016, § 50).

56. Gradul de notorietate a persoanei/persoanelor afectate și subiectele informației solicitate constituie un alt criteriu important, legat de cel precedent. În această privință, trebuie făcută diferența între persoanele private și persoanele care acționează într-un context public, așa cum sunt figurile politice sau cele publice. În consecință, dacă o persoană privată necunoscută publicului poate pretinde o protecție deosebită pentru dreptul ei la viața privată, nu este valabilă concluzia pentru figurile publice (a se vedea *Minelli v. Elveția* (dec.), 14 iunie 2005). Trebuie făcută o diferențiere fundamentală între prezentarea unor fapte apte să contribuie la o dezbatere într-o societate democratică, referitoare la politicieni aflați în exercițiul funcțiilor lor oficiale, de exemplu, și prezentarea detaliilor vieții private a unei persoane care nu exercită asemenea funcții (a se vedea *Von Hannover v. Germania*, 24 iunie 2004, § 63, și *Standard VerlagsGmbH v. Austria* (nr. 2), 4 iunie 2009, § 47). Dacă în primul caz cel care publică informații își exercită rolul de „câine de pază” al societății democratice prin comunicarea informațiilor și a ideilor privind chestiunile de interes public, acest rol apare mai puțin important în ultimul caz. În mod similar, deși în anumite circumstanțe dreptul publicului de a fi informat poate fi extins și în privința aspectelor de viață privată a figurilor publice, în special atunci când sunt vizați politicieni, nu acesta va fi cazul – în ciuda faptului că persoana este bine-cunoscută publicului – acolo unde publicarea unei informații și comentariile însoțitoare se referă în mod exclusiv la detalii din viața privată a unei persoane și au singurul scop al satisfacerii curiozității publice în acest sens (a se vedea *Von Hannover v. Germania*, § 65, și *Standard VerlagsGmbH v. Austria* (nr. 2), § 53). În ultimul caz, libertatea de exprimare pretinde o interpretare mai restrânsă (a se vedea *Von Hannover v. Germania*, 24 iunie 2004, § 66; *Hachette Filipacchi Associés (ICI PARIS) v. Franța*, 23 iulie 2009, § 40; *MGN Limited v. Regatul Unit*, 18 ianuarie 2011, § 143).

57. În ceea ce privește conținutul, forma și consecințele publicării Curtea relevă că decizia unei organizații neguvernamentale sau a unui jurnalist de a trata un anumit subiect reprezintă o chestiune de libertate a exprimării. Nu ține de Curtea Constituțională, nici de judecătoria de drept comun sau de factorii de decizie din cadrul autorităților publice să substituie această decizie (a se vedea *Couderc și Hachette Filipacchi Associés v. Franța [MC]*, 10 noiembrie 2015, § 139). Libertatea de exprimare lasă la discreția organizațiilor sau a jurnaliștilor să decidă detaliile care trebuie publicate pentru a asigura credibilitatea unui articol sau a unui studiu (a se vedea *Fressoz și Roire v. Franța [MC]*, 21 ianuarie 1999, § 54). Mai mult, organizațiile neguvernamentale și jurnaliștii se bucură de libertatea de a alege știrile care le captează atenția și pe care le vor trata și modul în care le vor trata. Această libertate nu este scutită, însă, de responsabilități. Alegerile pe care le fac aceștia trebuie să se bazeze pe regulile etice ale profesiei și pe coduri de conduită (a se vedea *Couderc și Hachette Filipacchi Associés v. Franța [MC]*, 10 noiembrie 2015, §138). Totuși, faptul că le poate fi garantat accesul la anumite informații nu presupune, în mod necesar, că acestea pot fi publicate în mod nelimitat.

58. Curtea subliniază că, atunci când pun în balanță drepturile menționate, factorii de decizie din cadrul autorităților publice și judecătoria de drept comun care se confruntă cu asemenea cazuri trebuie să asigure un echilibru corect între libertatea de exprimare și dreptul la respectarea vieții private sub aspectul

protecției datelor cu caracter personal, pornind de la criteriile menționate mai sus, care nu sunt exhaustive, având în vedere jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului.”

Prin hotărârea din 26 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis parțial acțiunea depusă de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”.

S-a obligat Serviciul Fiscal de Stat să furnizeze Asociației Obștești „Juriștii pentru Drepturile Omului” informația solicitată prin pct. 2 și 3 din cererea nr. 29/2018 din 09 octombrie 2018, și anume: care este valoarea bunurilor declarate de persoanele fizice, cetățeni ai Republicii Moldova, în perioada 17 august 2018 – 10 octombrie 2018, conform reglementărilor prevăzute de Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală nr. 180 din 26 iulie 2018; care este suma totală a taxei de declarare voluntară a bunurilor, încasată la bugetul de stat ca urmare a declarării voluntare a bunurilor în perioada 17 august 2018 – 10 octombrie 2018, conform reglementărilor prevăzute de Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală nr. 180 din 26 iulie 2018.

S-a luat act de informația privind încasările la bugetul public național corespunzător clasificăției veniturilor bugetare în perioada 01 ianuarie – 31 decembrie 2018 și pentru perioada 01 ianuarie – 31 martie 2019 prezentată de Serviciul Fiscal de Stat și s-a dispus neexecutarea hotărârii în această parte.

În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată (vol. I, f.d. 87, 93-100).

Conform avizelor de recepție a corespondenței DS9350068504AS și DS9350068501AS copia dispozitivului hotărârii din 26 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost notificat la 02 martie 2020 Asociației Obștești „Juriștii pentru Drepturile Omului” și reprezentantului acesteia, avocatului Vitalie Zama (vol. I, f.d. 90, 91). La 17 martie 2020, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe (vol. I, f.d. 102-103, 104). Conform avizelor de recepție a corespondenței DS9350159410AS și DS9350159420AS copia hotărârii motivate a fost notificată Asociației Obștești „Juriștii pentru Drepturile Omului” și reprezentantului acesteia, avocatului Vitalie Zama la 08 mai 2020 (vol. I, f.d. 105, 106). La 02 iunie 2020, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a depus motivarea apelului (vol. I, f.d. 111, 112-129).

Astfel, instanța de recurs constată că la demararea căii de atac în ordine de apel, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a respectat termenul de atac instituit la art. 232 din Codul administrativ.

Prin încheierea din 08 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea Asociației Obștești „Juriștii pentru Drepturile Omului” și s-a ridicat excepția de neconstituționalitate a art. 4 alin. (2), art. 7 alin. (2) lit. c), art. 8 alin. (1) și art. 11 alin. (1) pct. 3 din Legea privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 3 din 14 ianuarie 2021 s-a respins sesizarea privind excepția de neconstituționalitate ridicată de către avocatul Vitalie Zama în interesele Asociației Obștești „Juriștii pentru Drepturile Omului” și s-au recunoscut constituționale articolele 4 alin. (2), 7 alin. (2) lit. c), 8 alin. (1) și 11 alin. (1) pct. 3 din Legea privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000 (vol. I, f.d. 178-186).

Prin decizia din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”

împotriva hotărârii din 26 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani (vol. I, f.d. 191, 192-202).

În consolidarea soluțiilor prima instanță și instanța de apel au reținut că art. 4 alin. (2) din Legea privind accesul la informație stabilește că exercitarea dreptului de acces la informații poate fi supusă unor restricții pentru motive specifice, ce corespund principiilor dreptului internațional, inclusiv pentru apărarea securității naționale sau vieții private a persoanei.

Deopotrivă, art. 8 alin. (1) din Legea privind accesul la informație stabilește că informația cu caracter personal face parte din categoria informației oficiale cu accesibilitate limitată și constă din date referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă, a căror dezvăluire ar constitui o violare a vieții private, intime și familiale.

Curtea de Apel Chișinău a notat aserțiunile Curții Constituționale cuprinse în Hotărârea nr. 3 din 14 ianuarie 2021, potrivit cărora autoritățile și instituțiile publice, care furnizează informațiile atribuite datelor cu caracter personal, sunt obligate să creeze condiții care ar asigura protecția acestor date, cu respectarea principiilor și a criteriilor de punere în balanță stabilite de Curte în Hotărârea nr. 29 din 12 decembrie 2019. Respingerea solicitării de a furniza datele cu caracter personal trebuie să fie proporțională și justificată prin scopurile legitime prevăzute de articolul 54 alin. (2) din Constituție.

Instanța de apel a constatat că informațiile solicitate de reclamantă cu privire la lista nominală a persoanelor fizice, cetățeni ai Republicii Moldova, care au declarat voluntar bunurile în perioada 17 august 2018 – 10 octombrie 2018, conform reglementărilor prevăzute de Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală nr. 180 din 26 iulie 2018 și lista nominală a contribuabililor care au beneficiat de stimulări fiscale în această perioadă conform legii nominalizate, cad sub protecția datelor cu caracter personal, în condițiile în care vizează date referitoare la numele și acțiunile realizate de persoane private. Din acest motiv, informația respectivă nu poate fi furnizată, deoarece se atribuie la categoria datelor cu caracter personal, accesul la care este limitat și determinat de realizarea unor condiții privind acordul dezvăluirii acestor date, nerealizate de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”.

La 15 februarie 2021, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, reprezentată de avocatul Vitalie Zama, a depus prin poștă electronică la Curtea de Apel Chișinău recurs împotriva deciziei din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și adoptarea unei noi decizii, prin care să fie admisă integral acțiunea (vol. I, f.d. 204, 205).

La 26 februarie 2021, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, reprezentată de avocatul Vitalie Zama, a depus prin poștă electronică la Curtea de Apel Chișinău motivarea recursului împotriva deciziei din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău (vol. I, f.d. 206, 207-224).

La 06 aprilie 2021, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, reprezentată de avocatul Vitalie Zama, a depus prin poștă electronică la Curtea Supremă de Justiție motivarea recursului împotriva deciziei din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 1, 2-19).

Argumentele recursului în esență se rezumă la expunerea scopului și sarcinilor Asociației Obștești „Juriștii pentru Drepturile Omului”, precum și

transpunerea unor constatări și concluzii cuprinse în Hotărârea Curții Constituționale nr. 16 din 18 mai 2016.

Suplimentar, recurenta a invocat că interesul public al informațiilor solicitate prin cererea nr. 29/2018 din 09 octombrie 2018 este argumentat prin faptul că:

- beneficiarii prevederilor contestate sunt persoanele care au încălcat prevederile legale existente naționale, obținând ilegal foloase financiare și materiale, avantaje competiționale prin neachitarea obligațiilor fiscale în termen, conform prevederilor legale;

- se recunoaște faptul atingerii și dăunării mediului concurențial în favoarea subiecților Legii nr. 180/2018 și în defavoarea celorlalți cetățeni sau persoane juridice;

- a avut loc deformarea așezării juste a sarcinilor fiscale, prin scutirea sau reducerea poverii fiscale asupra anumitor categorii de cetățeni și agenți economici (ce au tăinuit, au ascuns ori s-au eschivat de la onorarea obligațiilor) să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice, astfel creând datorii sau neplăți la buget;

- Legea nr. 180/2018 acordă un altfel de tratament fiscal față de persoanele fizice și juridice care au admis ilegalități sau au devenit posesori ale unor resurse financiare și materiale pe căi ilicite/netransparente/ilegale, etc.;

- numele cât și valorile materiale și financiare de care au beneficiat ilegal persoanele fizice și juridice prezintă un cost pentru întreaga societate și aduce atingere interesului public;

- numele cât și valorile materiale și financiare de care au beneficiat ilegal persoanele fizice și juridice prezintă un cost pentru întreaga societate și aduce atingere interesului public;

- implicațiile și efectele economico-juridice asupra societății, ele generând și un comportament de hazard pentru perioadele viitoare din partea persoanelor fizice și juridice, anticipând și alte legi similare;

- legea a fost criticată dur atât de societatea civilă, cât și de structurile financiare internaționale precum FMI, Banca Mondială, de ambasada SUA și de reprezentanța UE, Moneyval;

- legea privind amnistia fiscală ar fi un mijloc pentru legalizarea miliardelor furate din sistemul bancar al Republicii Moldova, precum și deschiderea unor căi pentru spălarea banilor murdari;

- lege care ar constitui o tentativă de amnistiere a capitalului obținut din surse dubioase;

- nu a fost efectuată o analiză de impact concludentă, iar practica de amnistiere a capitalului cu un preț redus de doar 3% comparativ cu taxările standard sunt contrare practicilor internaționale în acest domeniu, cu riscuri majore de impact social negativ și stimulare a creșterii nesupunerii fiscale;

- amnistierea capitalului indiscutabil este o măsură contraproductivă, încurajatoare pentru beneficiarii de venituri din corupție și crimă și descurajatoare pentru cetățenii de bună-credință și plătitorii de taxe;

- existența unor astfel de proiecte de lege indică faptul că Guvernul este incapabil să asigure verificarea provenienței bunurilor și a veniturilor și renunță la întreprinderea de măsuri și eforturi pentru asigurarea acestui proces;

- proiectele de reformă fiscală cu implicații atât de importante a fost promovat cu neglijarea proceselor democratice, dar nici cu expertiza tehnică riguroasă indispensabilă pentru astfel de reforme;

- audieri publice la acest proiect nu au existat, iar procesul de lansare și validări a proiectului de Lege privind declararea voluntară și facilitarea fiscală este unul în regim fulger, cu încălcarea directă a proceselor democratice, netransparentă și excluderea societății civile;

- nu au fost organizate nici consultări publice, nici expertiza anticorupție nu a fost elaborată, deși este obligatorie potrivit Legii cu privire la actele normative.

Recurenta a menționat că asupra proiectului Legii nr. 180/2018 s-au expus negativ atât societatea civilă, cât și partenerii de dezvoltare ai țării. Totodată, în privința acestuia lipsesc documentele analizei de impact, iar declarațiile diametral opuse ale prim-ministrului și ale șefului Comisiei Parlamentare buget și finanțe denotă abordare superficială fără expertizare tehnică a proiectului.

Astfel, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” nu a înțeles care sunt motivele plauzibile, ce ar justifica îngrădirea sa la informațiile solicitate prin cererea nr. 29/2018 din 09 octombrie 2018, or, acestea sunt de interes public sporit, iar îngrădirea accesului la această informație poate descuraja persoanele interesate să mai urmărească domeniile respective.

Recurenta Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a solicitat prin cererea de recurs casarea deciziei din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și adoptarea unei noi decizii, prin care să fie admisă integral acțiunea.

La 13 aprilie 2021, Curtea Supremă de Justiție a notificat intimatului Serviciul Fiscal de Stat copia recursului motivat depus de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, explicându-i dreptul de a depune referință asupra criticilor formulate în recurs. Însă, până la examinarea admisibilității recursului, intimatul nu a făcut uz de dreptul său procedural și nu a depus referință.

Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 10 februarie 2021. La 15 februarie 2021, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a depus recurs nemotivat (vol. I, f.d. 204, 205). La 24 februarie 2021, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a depus la Curtea de Apel Chișinău motivarea recursului (vol. I, f.d. 206, 207-224). Conform avizului de recepție a corespondenței DS8001329652AS decizia motivată a Curții de Apel Chișinău a fost notificată reprezentantului recurenteii la 31 martie 2021 (vol. I, f.d. 225). La 06 aprilie 2021, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a depus la Curtea Supremă de Justiție motivarea recursului (vol. II, f.d. 1, 2-19).

În atare circumstanțe, completul ajunge la concluzia că recurenta s-a conformat prevederilor legale stipulate la art. 245 din Codul administrativ privind termenul de depunere a recursurilor.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. În acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă a statuat că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în

această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helters c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurentă este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Recursul depus de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, reprezentată de avocatul Vitalie Zama se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh